

УДК 331.5:004

Семен А.Д.¹¹ студ. Хмельницького університету управління та права ім. Леоніда Юзькова

ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА РИНОК ПРАЦІ

Сучасний світ перебуває в епіцентрі серйозних технологічних змін, що впливають на всі аспекти життя. Інноваційні інформаційні рішення, автоматизація процесів і розвиток штучного інтелекту докорінно змінюють методи організації праці. Звичні професії зазнають трансформації або зовсім зникають, поступаючись місцем новим спеціальностям, які пов'язані із застосуванням Інтернету, програмного забезпечення та аналізу даних.

Виникнення цих глобальних змін стало можливим завдяки діджиталізації – процесу інтеграції цифрових технологій у всі сфери життя. Це охоплює застосування таких інструментів, як Інтернет, обробка даних, штучний інтелект та машинне навчання [1]. Діджиталізація виступає ключовою тенденцією сучасного світу, тому дослідження її впливу на ринок праці є надзвичайно важливим, адже дозволяє проаналізувати, як сучасні технології трансформують структуру зайнятості, змінюють вимоги до кваліфікації працівників і впливають на загальні тренди розвитку економіки.

Ринок праці зазнає суттєвих змін з приходом цифрових технологій. Традиційна модель офісного працевлаштування поступово відходить на другий план, поступаючись місцем віддаленій роботі, завданням через інтернет-платформи та фрілансу. Цифрові платформи виконують роль посередників між роботодавцями та працівниками, забезпечуючи координацію замовлень, оплату та комунікацію, а також дозволяють працювати незалежно від місцезнаходження та організаційної структури. Ці зміни значно підвищують вимоги до працівників: опанування цифрових навичок, таких як робота з хмарними сервісами та аналіз даних, стає обов'язковою умовою. У той же час на передній план виходять «м'які» навички, серед яких адаптивність, ефективна комунікація в дистанційному форматі та вміння самостійно організовувати свій час. В Україні це підтверджують дослідження: попит на IT-компетенції та аналітичні здібності зростає, тоді як конкурентоспроможність традиційних професій поступово знижується.

Діджиталізація ринку праці та бізнес-процесів має як переваги, так і недоліки.

Вона дозволяє компаніям ефективніше управляти ресурсами. Цифрові технології також сприяють кращій присутності компаній в інтернеті, що підвищує впізнаваність бренду та залучає потенційних клієнтів, а взаємодія з ними стає більш персоналізованою завдяки аналітиці даних та штучному інтелекту, які дозволяють створювати профілі користувачів і надавати їм

індивідуальне обслуговування. Крім того, цифрові системи з гнучкою архітектурою дозволяють бізнесу оперативного реагувати на зміни ринку та швидко адаптуватися до нових потреб. Компанії можуть скорочувати час виходу на ринок, швидше впроваджувати продукти та послуги, що особливо важливо в умовах високої конкуренції та появи інноваційних стартапів. Цифрові технології відкривають нові можливості для отримання прибутку, дозволяючи виходити на нові ринки та сегменти клієнтів, а аналітика великих даних допомагає виявляти перспективні напрямки розвитку. До того ж, вони підвищують прозорість і видимість процесів, забезпечуючи єдине джерело достовірної інформації, що сприяє кращому прийняттю рішень, підвищенню ефективності та зміцненню організаційної культури [2]. Головна перевага діджиталізації для пересічної людини – це можливість працювати, навчатися та отримувати послуги незалежно від географічного розташування.

До недоліків діджиталізації належить ризик злому цифрових систем та несанкціонованого доступу до персональних даних. Обсяг інформації, яку збирають датчики Internet of Things, постійно зростає, що посилює занепокоєння щодо втручання у приватне життя. Основна проблема полягає у відсутності повноцінної згоди на збір і обробку персональної інформації, а також у визначенні, які саме дані мають збиратися і як вони повинні опрацьовуватися. Усе це створює загрозу втрати конфіденційності. Практично кожен бізнес сьогодні залежить від програмного забезпечення, а технічні неполадки в роботі пристроїв можуть спричинити збій, який може призвести до отримання недостовірної або неактуальної інформації.

Цифрові технології, за відсутності чітко визначених норм правового регулювання, дедалі частіше стають об'єктами загроз, що створюють глобальні виклики у сфері інформаційної безпеки особистості, суспільства та держави. Серед найважливіших небезпек виділяються кібертероризм і кібершпигунство. За даними щорічного дослідження Allianz Risk, ризики, пов'язані з інцидентами кіберзлочинності та цифрової безпеки, увійшли до трійки найважливіших глобальних бізнес-ризиків у 2021 році. Наразі кіберзлочинність завдає світовій економіці збитків на суму понад \$1 трлн, що перевищує 1 % світового ВВП [3].

Серед інших ризиків помітні й соціальні. Із впровадженням цифрових технологій значна кількість традиційних робочих місць може зникнути, це може призвести до дестабілізації ринку праці, викликавши проблеми зі структурним безробіттям, збільшенням розриву в рівнях заробітної плати та обмеженням доступу до соціальних гарантій для тих, хто працює в онлайн-режимі. Також може виникнути ризик цифрової поляризації простору, бо концентрація населення у мегаполісах, що є споживачами цифрових технологій, може створити проблему територіальної цифрової нерівності і

перевагами цифрових технологій зможуть скористатися не всі верстви населення, що може стати загрозою для соціальної згуртованості [3].

Отже, діджиталізація економіки створює широкі можливості для розвитку сучасного суспільства. Вона сприяє появі гнучких форм зайнятості, забезпечує доступ до знань та освітніх ресурсів, підвищує попит на аналітичні й технологічні навички, сприяє трансформації існуючих професій, появі нових та автоматизації багатьох рутинних процесів. Проте, разом із перевагами, цифровізація приносить із собою і виклики. Тому успішна адаптація до цифрової епохи вимагає не лише інвестицій у технології, але й рішучих соціальних та освітніх реформ. Тільки політика, спрямована на мінімізацію цифрового розшарування та забезпечення соціального захисту, дозволить повною мірою реалізувати потенціал діджиталізації, перетворивши ризик масового заміщення на можливість для якісного зростання людського капіталу [4]. Лише всебічний підхід, який об'єднує економічні, соціальні та освітні ресурси, дозволить сформувати по-справжньому інклюзивний цифровий ринок праці. У такому середовищі технологічні зміни перетворюються з виклику на потужний стимул для сталого розвитку суспільства. В перспективі саме цифрова економіка визначатиме конкурентоспроможність держави на світовому ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Що таке діджиталізація та її переваги для бізнесу. *Outsourcing.team*. URL: <https://outsourcing.team/ua/blog/smm-blog/shho-take-didzhitalizatsiya-ta-yiyi-perevagi-dlya-biznesu/> (дата звернення: 07.10.2025).
2. Що таке діджиталізація та які переваги вона надає бізнесу. *GigaCloud*. URL: <https://gigacloud.ua/articles/shho-take-didjitalizatsiya-ta-yaki-perevagy-vona-nadaye-biznesu/> (дата звернення: 07.10.2025).
3. Маркевич К. Не позитивами єдиними: які небезпеки криються за цифровізацією. *Разумков Центр*. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/ne-rozytyvamy-iedynymy-yaki-nebezpeky-kryiutsia-za-tsyfrovizatsiieiu> (дата звернення: 07.10.2025).
4. Вплив цифровізації економіки на трансформацію ринку праці: можливості та загрози / Назарова Г., Гончарова С., Ачкасова О., Назаров Н., Семенченко А., Хоменко П. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2024. Vol. 3. Iss. 56. P. 459-473. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4391> (дата звернення: 07.10.2025).